

11. PŘÍLOHY

PŘÍLOHA 1 – Rozhovory s respondenty

RESPONDENTKA 1 – PAVLA

Proč sis vybrala svoji profesi učitelky? Podle čeho ses rozhodovala?

Původně jsem chtěla jít na medicínu, protože mě bavila biologie. Nešla mi ale fyzika a chemie, tak jsem zjistila, že to nebude úplně ta nejlepší volba. Také mě bavila matematika. Tato kombinace se mi líbila a role profesorky mi také byla sympatická. Navíc moje maminka byla také učitelka. Otec mi to sice rozmlouval, nechtěl, abych šla do školství, protože učitelé jsou hodně podceňováni, je to nedoceněná profese. Já si ale myslím, že pro ženskou je to dobrý. Je tam dobrá pracovní doba, prázdniny. Takže právě z tohoto důvodu jsem si to vybrala.

Změnilo se tvoje chování k žákům po tom, co jsi měla svoje děti?

Určitě, hodně se změnilo. Hlavně jsem vyměkla. Protože, když jsem neměla děti nebo jsem je měla ještě hodně malý, tak jsem si nedovedla představit, jaký mají žáci školní povinnosti. Potom když děti rostly a ještě přišly na gympl, tak jsem si říkala, já tu nadávám těmhle dětem a ani moje vlastní to nedělají. Víc jsem byla tolerantní, domlouvala jsem si s nima písemky, tak aby toho neměly na ten den hodně. Snažila jsem se jim vyjít víc vstříc. Jsem mírnější. Také pociťuji, že děti jsou horší než dřív. Nenaucí se toho už tolik jako třeba vaše generace. Po dětech jsem to ale viděla z jiného pohledu. Třeba jedna kolegyně nemá děti a má určitou představu jak má vypadat mladý člověk. A do tebe představy ho cpe, ale už nevidí, že to ten člověk nezvládne. Nemá zkušenost s vlastními dětmi.

Jak si vybírala střední školu pro svoje děti?

Nejdřív ten starší, ten dělal přijímačky do primy, viděla jsem, že mu to šlo. Přišlo mi výhodný, aby si to zkusil už v primě, buď mu to vyjde nebo ne. A pak z té devítky už nebude mít ty starosti kam dál. Když mu bylo těch 11, tak jsme to doma rozebírali, jestli tam chce jít. Nenutila jsem ho. On chtěl, protože i nějaký jeho spolužáci dělali přijímačky. Nedostal se.. Pak to zkusil v devítce a vzali ho. A teď zpětně jsem radši, že ten starší syn šel až z devítky. Protože každý to dítě je jiný a vidím to i na těch svých. Ten mladší šel hned do primy a jsem radši. Nechci říct, že ten mladší je studijní typ, ale on při studiu hrál i fotbal. Byl víc disciplinovaný, věděl, že musí přijít z školy a udělat si úkoly, protože pak má trénink. V tom věku 11-12 let si to nějak zorganizoval. A ten starší ten si to nikdy nezorganizoval, kašlal na

to, a až když nebylo zbylí, tak něco udělal. Nechal to spíš vyhnít. Věděl ale, že chce jít pak na nějakou vysokou, a protože nebyl rozhodnutý na jakou, tak šel na gympl, protože to je obecně nejlepší příprava na VŠ. Kdyby šel třeba na průmku, tak by pak musel jít na konkrétní vysokou školu. A ten mladší tam chtěl, i protože jeho brácha tam chtěl a že jim to docela šlo. Takže to zkusil do primy a ten byl v pohodě, byl osmý.

Zvážili jste klady a záporny toho, že jdou na stejnou školu, kde učíš?

Moc si to nepamatuji, ale neříkali mi něco jako, mami ty tam učíš, tak to my tam nepůjdeme. Nebyli z toho nadšení ani jeden, že jdou na školu, kde učí jejich mamka, ale my máme takovou situaci, že manžel je zase v Litvínově na gymplu. Mohli by někam do Bíliny, ale zase mladej hrál fotbal, takže nějaký dojíždění v 11 letech mi nepřišlo vhodný. Ten starší by mohl, ale to, že je jeho matka na stejný škole, mi přišlo jako menší zlo než aby dojížděl. Oni ze mě žádný trauma nemají. Neřešili to. Věděla jsem, že se bude říkat, oni tu mají mamku učitelku. Taky myslím, že to měli spíš horší než lepší. Pociťuji to pořád.

A pak když nastoupily, tak se to nějak projevilo?

Tak třeba když se dělají s předstihem úvazky, kdo kde v jaký třídě bude učit, tak jsem ředitele upozorňovala, budu tady mít svoje děti. A pak jsem si přišla pro úvazek a měla jsem učit ve třídě, kde je můj syn. Zapomněl na to nebo si to neuvědomil. Takže jsem řešila, že nechci učit svoje dítě a musela jsem si to vyměnit. A jediný, s kým jsem si to mohla vyměnit, byla jiná učitelka na biologii paní H.. Takže to bylo takový zlo, že jsem věděla, že bude mít učitelku na biologii, která je hrozná a znechutí mu to. Ale nemohla jsem dělat nic. Ještě mám na škole synovce, ty jsem taky nechtěla učit. Ředitel by normálně povolil, abych učila svoje děti. Taky jsem zjistila, že mi nevyhovuje učit ani děti svých známých. Já jsem sice objektivní, i když tam je nějaký takový dítě, když to dítě je v pohodě, tak je to dobrý, ale když to dítě má pak nějaký problémy, tak ho hodnotím jako všechny ostatní a je mi to pak blbý, že je to můj známý a já mu dávám čtyřku.

Pocítila jsi, že by se nějak ovlivnila jak role matky tak role učitelky? Jestli se ty role nějak propojily?

Určitě. Já to třeba nevidím, ale manžel mi to řekne. Třeba nech si to do školy. Třeba po dětech něco chci a manžel má pocit, že se chovám jako učitelka. Spíš si myslím, že je to tak jak se říká – kovářova kobyla chodí bosa. Já je nekontroluji třeba při přípravě do školy. Mám toho ze školy plný zuby, tak pak nemám sílu na vlastní děti doma. U mě je to spíš takhle opačně. Takže nikdy jsem jim nekontrolovala tašky, úkoly, prostě máš to, nemáš to, je to tvůj problém. Na prvním stupni jsem s nima úkoly dělala, ale pak si je dělali už sami. Jen jsem se zeptala, jestli je mají hotový, oni mi něco řekli, a já už se po tom nepídila, nekontrolovala jsem to.

Měla jsem sice potřebu je kontrolovat, ale neměla jsem na to sílu. Měla jsem pak i výčitky, že se nevěnuji dostatečně svým dětem. Ozývalo se ve mně svědomí, že jsem asi měla něco podepsat. Třeba ten mladší když je marod, tak pak se něco sám doučuje a až když to neví, tak jde za mnou. Ale hned za mnou nejde. Nebo jestli to i ty děti vycítí, že toho mám plný zuby. Určitě to povolání je pro mě hodně náročný, hlavně na psychiku. Doma se tím nechci už zabývat, ale musím, třeba opravovat písemky, a i když učím už dvacet let, tak třeba teď si vytvářím prezentace, aby ten výklad děti bavil. Role učitelky mě provází vlastně všude, i mimo školu, protože třeba ten starší chodil do tanečních a já jsem se na něj chodila dívat, takže znám i jeho spolužáky. Svý žáky a už je tam takový to propojení, protože ty paralelky se kamarádí dohromady. Jde třeba s nějaký mým žákem někam ven a už si povídají o naší rodině, co máme doma.

Výhody a nevýhody dvou rolí?

Já si myslím za sebe, že je to výhoda. Ale samozřejmě děti to tak cítit nemusí. Můžu jim víc pomoci, vidím do té problematiky. Jako nevýhodu vidím třeba, že má na nějaký předmět toho a toho učitele a ten je takový a to mě kolikrát štve, že s tím nic neudělám. Vím, že ho bude mít čtyři roky a nezměním to. Výhoda je to, že mám prázdniny, že se těm dětem můžu věnovat. Když něco zamešká, tak není problém mu to vysvětlit. To není výhoda jen toho, že jsem učitelka, ale obecně když má rodič VŠ vzdělání. Není problém pak povysvětlit středoškolskou látku nebo si to nastudovat a pochopit.

Jaké máš vztahy s kolegy a jaký mají vztah učitelé k tvým dětem?

Mám hrozný různý zkušenosti. Na gymplu je 50 kantorů, z toho některý ti učí děti. Ti, kteří učí moje děti, tak s nějakýma jsem víc za dobře, s nějakýma méně. Bohužel i ti, se kterými jsem za dobře, ti kolikrát úplně vyrazí dech. Řeknu některé konkrétní situace. Učitelka chemie učila staršího syna, jednou měli hodinu chemie asi 7. hodinu odpoledne, on měří 1.85, tak tam seděl rozcapenej, tak mu vynadala, že tam sedí rozvalenej, pak mu řekla, že si ty svoje věci může sbalit a odejít, víceméně ho vyhodila ze třídy, a on to pochopil tak, že má odejít úplně z vyučování. Tak si začal balit batoh a ona mu řekla, že je drzej. Takže si ho vzala na chodbu, tam mu nějak nadávala. A pak druhý den mi řekne, tak si toho svýho smrada nech doma. Kantorka, která je moje kolegyně a celkem spolu vycházíme, tak mi to řekne takovým způsobem. To bylo ještě v té době kdy jsi tam byla i ty. Pamatuji si jak jsem brečela a šla jsem zrovna k vám učit do třídy a vy jste se mě ptali, co mi je. A já jsem vám řekla, že mi není dobře. Mě to strašně mrzelo, bylo mi to hrozně nepříjemný. To jsem tenkrát přišla do sborovny tak jako zvesela a ona mi dala takovou ťafku. Místo toho, aby mi vysvětlila, co se stalo, tak mi to takhle vrazila a já vůbec nevěděla, o co jde. Jiná kantorka měla taky toho staršího a on měl pocit, stejně jako další ze třídy, že se vozí po jednom spolužákovi. Tak se

jich zeptala, jestli si ještě někdo myslí, že se po něm vozí a on se tenkrát přihlásil, že má pocit, že toho kamaráda pořád vyvolává, že na něm něco vidí. A pak mě potká na chodbě a řekne mi, šlápní tomu svému blbci na krk, ať něco už dělá. Třeba to ani tak nemyslí, ale v tu chvíli je to strašně nepříjemný. A hlavně třeba ani ty informace slyšet nechci. Já jsem ale takovej blb, že jí neřeknu ať mi tohle neříká. I manžel říkal, že tam máme slepičárnu a že jí to mám říct, že mě to nezajímá. Mě by to bylo blbý říct, neříkej mi to. Moje děti nejsou hrozný, jsou úplně normální, průměrný. Chovali se vždycky slušně, zdravili, pomáhali s pomůckami, ale občas k nějakému konfliktu došlo. Normální rodič se to buď nedozví vůbec, kantor do schůzky vychladne, řekne to v jiný podobě a nebo to vůbec neřeší. Jedna kantorka měla mladšího syna na matematiku, on ji dostal v primě, malej kluk. A ona mu řekne, nemysli si, že když tady máš matku, že budeš mít nějaký výhody. On vyjukanej primánek a ona na něj hned takhle. Nebo se mi stalo, teď nevím u kterého kantora, že mi řekl, já ho musela ještě vyzkoušet, aby si ostatní nemysleli, že mu nadržuju. Spíš to měli horší. Ne, aby jim nadržovali, spíš naopak. Brali je hákem. Nebo třeba kantorka na matematiku mi měla pořád potřebu ukazovat písemky a chyby, který syn dělal. On měl pořád samý jedničky, a pak pokazil čtvrtletku. Tak mi potřebovala zdůvodnit, proč mu nedá na vysvědčení jedničku, ale dvojku. Tak buď mu jí chci dát a vím, že to umí, že jen pod tlakem něco pokazil a nebo mu ji nechci dát. To je jako kdybych já chodila za každou matkou a zdůvodňovala jí každou známku. A třeba kantor, který měl na matematiku toho staršího, tak ten neřešil se mnou nic. Já sama jsem nikdy nechtěla vidět jejich písemky a po něčem se pídít. Neřešila jsem, když přinesli čtyřku nebo pětku. Někdy mi třeba jen tak řekli kantoři, že něco pohnojil v testu. V cizích předmětech, který neučím, by mi i bylo blbý tam jít, protože tomu nerozumím a nebyla bych schopná to posoudit. Třeba u kantorky, která učí biologii jako já, jsem věděla, že s ní stejně nehnu, že má svoje bodování a bazíruje na blbostech. A co se týče matiky, kterou učím, tak ta kantorka mladšího syna mě vždycky vyhledávala sama, já bych za ní nikdy nešla. Bála bych se i, že by pak na to dítě koukali ještě hůř. Že by říkali, tvoje matka má tady ještě nějaký snahy. Pak mám třeba zkušenost s jednou kantorkou, která tam měla svého syna a já ho učila v primě a on něco napsal blbě, tak ona za mnou přišla a chtěla to vidět, tak jsem jí to ukázala, vysvětlila a řekla jí, že má možnost si to opravit příště a z čeho budeme psát. Takže třeba ta má tu tendenci to řešit.

Máš nějaké zkušenosti, co se týče tvých dětí a jejich spolužáků?

Vůbec žádný. Já si myslím, že je to tím, že jsou obě děti oblíbený. Ten starší tím že byl průměrnej, tak byl normální. Ani jeden z nich není takovej ten učitelskej šprt. Tomu staršímu říkali draku. On pak měl mononukleozu, tak za ním chodili spolužáci a i jeho holka mu přinášela přeepsanou látku a to spolu ještě v tý době nechodili. A i ten mladší, s ním chodí na

tenis, badminton, squash. Oni nejsou od jiných kantorů nadřozovaný, tak je to taky tím. I když jsme byli na nějakých exkurzích, výletech, tak jsem viděla, že je to v pohodě.

Stalo se ti někdy, že by si srovnávala svoje děti s ostatními?

Jo, to srovnávám furt. To si vždycky říkám, kde se rodí takové ty dokonalé děti. Chytrý, pilný, hodný, krásný, hrajou na hudební nástroj a ještě sportují, tak ty mi přijdou takový neskutečný. Někdy mě to trochu mrzí, protože vim, že oba mají na víc a nevyužívají ten svůj potenciál. Jim stačí tak nějak proplout, aby se nepředřely. Teď to vidím na tom mladším, on měl trojky. A říká, že když z toho nebude maturovat, že mu to stačí. Z biologie měl nejdřív jedničku a pak přišla z nemocenský jejich učitelka a pak měl spíš k dvojce, ona mu nabídlá že ho ještě vyzkouší a on se na to vykašlal. Fascinoval mě rozdíl, že u jedny učitelky měl jedna a u jiný trojku. Ne jenom že srovnávám vlastní děti, ale i děti v rámci jedny třídy, paralelek. Pak, že u vás byl třeba Jára, a teď jsem dostala třídu, kde je kluk celej Jára. Já na ně ale netlačím, hlavně že je v pohodě, je zdravěj, sportuje. Není to ten studijní typ, co leží v knížkách a ani to vlastně nechci.

Klíčové situace, konflikt ve škole nebo doma.

Z hlediska výchovných nároků se lišíme s manželem, který je taky učitel. Já chci mít přehled kde je, s kým je, kdy přijde. Většinou mi to ten mladší říká. Ten starší už je v Praze. A manžel je benevolentnější, třeba v hodině příchodu, kam půjdou. Ten starší se dostal na tři VŠ. Studoval na Karlovce kartografií a v prváku to neudělal. Měli jsme konflikty, že to neudělal. Trošku na to kašlal, protože si se svojí holkou budoval hnízdečko v Praze. Myslím to dobře, ale on to bere, tak že ho buzeruji, nejenom jako rodič ale i jako učitel. Pak třeba po roce mi dá za pravdu. To samý bylo před maturitou. Tak jsem mu ty otázky dala na lednici a čekala jsem kdy, co začne odškrtnávat. A ono pořád nic..tak jsem to dala z boku lednice, abych se na to nemusela dívat. Víím, že teď když je na VŠ tak je to v jeho režii, je to jeho život, ale zase já vidím dál a víím, že to bude mít snadnější, když tu VŠ udělá. Já se z jeho zkoušek stresuji a on je v klidu. Třeba když bylo zkouškový, tak přijel na víkend domu a on se vůbec neučil. A chtěl po mě, abych mu něco vysvětlila, připravovala jsem se na to a on pak na to neměl čas. Nebo přes ICQ mi napíše jak toho má hodně a pak jde na brusle tam a tam a neučí se. Jsem radši, když to nevidím, jestli se učí nebo ne a chci vidět hlavně výsledek. A tady se projevuje ta učitelka, že mu říkám uč se. Má pocit, že mu do toho kecám. A řekne mi, tak já nebudu jezdit domu.

RESPONDENTKA 2 - ANNA

Proč sis vybrala svoji profesi učitelky? Podle čeho ses rozhodovala?

Studovala jsem inženýrskou školu, ale přímo jsem si profesi učitelky nevybrala, i když jsem od střední věděla, že tím směrem směřuji a snažila jsem se tomu vyhnout. Nakonec jsem ve školství skončila, nelituji toho, práce mě baví, cítím to vnitřně.

Změnilo se tvoje chování k žákům po tom, co jsi měla svoje děti?

Asi určitě, myslím že každý kdo má svoje dítě a ještě pak školou povinný a nemá premianta třídy, tak začne přehodnocovat. Má to dítě doma a vidí, že to dítě má svoje starosti a zájmy a že se učí jak mu je to přirozený. Už nevidí jenom to svoje, ale vidí to dítě, který se musí učit víc předmětů a postupně slevuje. Takže určitě větší tolerance. Nemá takový nároky v tom svým předmětu. Myslím, že to hodně člověka ovlivní a že je to dobře když má kantor svoje děti. To ho ovlivní, teda pokud nemá nějakého premianta.

A pak když nastoupily, tak se to nějak projevilo?

Když sem nastupoval syn, tak si školu vybíral sám. Já jsem se ho ptala, jestli nechce jít do Litvínova na gympl. Říkala jsem mu, že je to jeho volba. Gympl jsme navrhovali, protože se učil slušně, ale není technicky zaměřený, aby šel třeba na průmku. Pak ta všeobecná škola je to kritérium nejvhodnější. On už na základce měl babičku, takže tím to měl asi usnadněný a nevadilo mu, že teď na střední budu já. Babička ho dokonce i učila. Takže si to jednou zažil a věděl, že mi ho necháváme v klidu žít. Já ho nekontroluji. Je na škole sice stejné, ale potkáváme se na chodbách minimálně.

Pocítila jsi, že by se nějak ovlivnila jak role matky tak role učitelky? Jestli se ty role nějak propojily?

Tak doma jako učitelka, to si ani nemyslím. Snažím se doma to kantorství potlačit a netahat to domu. Ve škole jako matka určitě. Občas mu třeba donesu svačinu, protože vím, že jsem mu jí ráno neudělala. Nebo třeba skočím do třídy, abych mu napsala omluvenku, protože jsme na to doma zapomněli. Doma nemám potřebu mu kontrolovat úkoly. Já to nechávám, jediné se ho zeptám jako rodič, třeba učil si se, budeš se učit? Potřebuješ s něčím pomoci. Už od druhého stupně na základce ho nechávám připravovat se samostatně. Maximálně mu vynadám, když se dozvím, že něco neudělal. Je to o důvěře, jen se ho zeptám a do tašky mu nelezou.

Výhody a nevýhody dvou rolí?

Myslím, že strašně záleží na povaze toho dítěte. Saša je nekonfliktní, neproblematický, občas něco zapomene. Já si občas něco vyslechnu, že zase něco neměl. Nesnaží se zneužívat toho, že tady jsem. Nějak využívat. Ví, ale že tenhle problém existuje a myslím si, že to záleží hlavně na povaze dítěte.

Jaké máš vztahy s kolegy a jaký mají vztah učitelé k tvým dětem?

Tak určitě jsem párkrát zažila to, že jsem s výčitkou v hlase musela poslouchat, jak zase něco nepřinesl, třeba domácí úkol, že se něco nenaučil. Je pravda, že mě to jako matku a učitelku na stejné škole docela naštvalo. Proč to vyčítá mě, když on neudělal ten úkol. Tahle situace mi vadila. Na druhou stranu se setkávám i se situací, že mi kolegyně řekne, že se chystá zkoušet, tak v tomhle má trošku výhodu, že mu řeknu, aby se naučil, že bude zkoušený. I když je pravda, že on to i z té hodiny ví, že bude zkoušený. Zase ale říkám, že mám výhodu v to, že mám nekonfliktní dítě. Uvítala bych kdyby mi ostatní učitelé to sdělovali jako informaci a ne jako výčitku. Ta negativní emoce mi v tom vadí. To, že jiným rodičům to takhle neřeknou. Mě nevadí, že za mnou přijdou, já budu i ráda, kdyby se jednalo o nějaký větší průšvih, ale ne s výčitkou. Jinému rodiči tu informaci taky podáváme, ale už bez výčitky a bez emoce. Bohužel jsem nenašla odvahu říct tomu kantorovi, ať mi to takhle neříká.

Stalo se vám někdy, že by kantor za vámi přišel ukazovat synovo písemky?

To se mi nikdy nestalo. Ani já sama jsem neměla chuť jít za kantorem, aby mi ukázal jeho písemky. Pouze s kolegou, který ho má na fyziku a máme společný kabinet, tak to se občas podívám, co tam zase zmastil. Ale on je píše slušně. Nikdy jsem za nikým nešla se zeptat cíleně. Občas s ostatními prohodíme na chodbě, že dostal pětku, ale to je celý.

Máš nějaké zkušenosti, co se týče tvých dětí a jejich spolužáků?

Nevím, že by měl. Neříkal. Je pravda, že on není moc extra komunikativní. Je spíš uzavřenější. Ani nevím, jestli měl nějaký konflikt s učitelem, to on mi neříká.

Stalo se ti někdy, že by si srovnávala svoje děti s ostatními?

Asi ne. Asi tím, že ho neučím a že je to normální průměrný student, tak asi nemám tendenci ho srovnávat. Asi i tím, že nemám tendenci zjišťovat, co umí a neumí. Já jsem ho vlastně nikdy neučila. Teď měla nastat situace, že ho budu učit na seminář, ale ten se neotevřel. Já bych na to přistoupila, ale občas bych asi měla problém, jak je průměrný student, tak by mě asi občas něco vytáčelo, jak to může nevědět. Svým způsobem jsem ráda, že k tomu nedošlo.

Jak vám je, když učíte dítě jiného kantora?

Pokud je to dítě nekonfliktní, neproblematický a snaživý, tak není problém. Je pravda, že se jim snažím trošičku nadržovat. Je to podle toho jaký to dítě je, když je solidní a slušný a nebo je to flákač. Tak to mu nadržovat nebudu. A bude mě to akorát rozčilovat, že ho musím učit. I když učím syna jednoho kolegy, který je na propadnutí a neřeším to a on za mnou nechodí. Tady tomu ani nenadržuju ani neškodím. U těch šikovných mám spíš tendenci jim nadržovat. Když už jsme ti učitelé, tak aspoň nějakou výhodu.

Výhody a nevýhody povolání?

Výhoda jsou asi ty prázdniny, nic jiného. I když výhodou je i to, že člověk dělá s mladými lidmi a tenhle kontakt mu nedovoluje rychle stárnout. Člověk musí pořád zůstat na určité úrovni, aby těm studentům stačil. A když pak ještě narazí na studenty, kteří projeví zájem, tak z toho má takový dobrý pocit. Taky záleží, jaký třídy ten den učím. Tenhle školní rok nemám problém. Loni jsem učila ne zrovna oblíbenou třídu a to mě hrozně unavovalo a vyčerpávalo. Když vidím, že není žádná odezva a že neustále otravují. Ale čím bude člověk starší a ten věkový rozdíl bude větší, tak i to psychické vyčerpání bude větší. Také musím říct, že cítíme rozdíl mezi vaší generací a tou co je teď. Nevím, jestli jsou studenti hloupější, nebo to víc flákají. Za nás jsme si tolik ke kantorům nedovolili. My jsme byli rádi, když nás kantor seřval a neřekl to rodičům. Dneska je to spíš naopak. Myslím, že jsou dneska víc zahlceni vnějšími informacemi, a proto prostě nemůžou mít to chování, jaký jsme měli my. My jsme měli školu, pak jsme měli knížky a šli jsme ven, ale neměli jsme internet a takových vnějších vlivů. My jsme měli čistější hlavu a jinak jsme vnímali věci. Oni nejsou hloupější, ale otupělý tou spoustou podnětů. Je to i rodičem. Dřív se snažili aspoň o víkendů vypadnout někam na chatu pryč z města. Takže jsme si čistili hlavu v přírodě. Dneska jak jsou ty děti pořád doma u počítače, tak si tu hlavu nepročistí.

Klíčové situace, konflikt ve škole nebo doma.

Jediný, co jsem říkala, je ta výčitka. Myslím si, že mám výhodu v tom, že je syn nekonfliktní. Kolegové, co měli problematictější děti, tak to měli těžší a dokonce i jejich děti odešly na jiný gympl. Taky myslím, že pro mě byla velká výhoda, že jsme se rozhodli a nedali ho sem hned do primy. On měl mononukleózu a byl dlouho unavený, když přišel ze školy. Podle mě je to v primě brzo a v prváku zase moc pozdě. Já se přikláním k šestiletému studiu, jak je v Chomutově. Po sedmé třídě už víc vědí, jestli se chtějí víc učit. Já jsem vedla kluka na druhým stupni aby se učil, aby si na to zvyknul. Každý den, aby si hodinku prošel, co se ten den učili a je jedno, že to umí. V tom je taky asi ta výhoda, že tady učím, že jsem věděla do čeho půjde a mohla ho na to připravit. Řekla jsem mu, že mi stačí, když bude průměrný student.

RESPONDENTKA 3 - ZDENKA

Proč jste si vybrala svoji profesi učitelky? Podle čeho jste se rozhodovala?

Učím už od ukončení VŠ. Když mluvím na toto téma, tak si uvědomuji, že na mě měli velký vliv asi tři učitelé a velice brzy. To byla šestá třída a byla to dějepisárka a dva češtináři. Už když jsem se hlásila na gymnázium, tak jsem věděla, že poté půjdu studovat na VŠ češtinu a

dějepis. Během gymnázia jsem se rozhodla, že půjdu na filozofickou fakultu a ne na pedagogickou. Dostala jsem se, i když to bylo v letech, která tomu moc nepřála. Dostala jsem se na obor čeština-němčina. Čeština a dějepis se tehdy neotevíraly, protože to byly předměty, které neměly spolu žádnou souvislost. Já jsem žákyní mosteckého gymnázia a po celou dobu studií jsem udržovala s gymnáziem kontakty se svými učiteli a pak jsem se sem vrátila. A oni měli vliv na to, že jsem se vrátila sem. Učila jsem ovšem tělocvik.

Změnilo se vaše chování k žákům po tom, co jste měla svoje děti?

Až po deseti letech praxe jsem šla na mateřskou. Takže u mě tyhle dvě role učitelka a matka jsou velmi časově oddělené. Zásadně se u mě změnilo toto chování. Jelikož působím zde i jako výchovný poradce a radím jak studentům tak svým kolegům, tak se již řadu let domnívám, že zkušenost s vlastním dítětem je pro pedagoga zásadní a důležitá. Když jsem nastoupila a byla jsem bezdětná, tak jsem měla až nepřirozené nároky. Protože jsem měla pocit, že když jsem to zvládla já, tak to musí zvládnout i ostatní. Pak když jsem to prožívala se svým synem, tak jsem zjistila, že je to naprosto scestné. Takže to ovlivňuje jak požadavky na žáky, co by měli zvládnout tak schopnost vcítit se do toho studenta. Kolikrát ti naši studenti žijí v takových podmínkách, že člověk před nimi musí smeknout, co dokáží. Tohle všechno jsem začala vnímat až po svých zážitcích.

Jak jste vybírala střední školu pro svoje děti? Zvážili jste s manželem klady a zápory toho, že jdou na stejnou školu, kde učíš?

Syn nastoupil do primy v roce 1998. Východiskem bylo to, že byl šikovný. Z mého a manželova hlediska měl studijní předpoklady. Domnívali jsme se, že potřebuje další podněty než které se mu dostávaly na té základní škole. Tohle byl hlavní důvod. S tím, že se zpětně přiznám, že jsme nijak nedebatovali o tom, jestli je dobře nebo špatně, že já tady učím. Brali jsme to tak, že ta škola je dostatečně velká, pedagogický sbor je rozsáhlý, takže samozřejmě, že ho nebudu učit. Tím, že on byl ještě malý, tak si ani on sám neuvědomoval, že by to mohl být problém.

Pocítila jste, že by se nějak ovlivnila jak role matky tak role učitelky? Jestli se ty role nějak propojily?

Nejdříve bych chtěla říct, jak se ta situace vlastně vyvíjela. Tím, že působíme na dvou budovách, tak já byla na horní budově a syn na dolní. Takže jsme se za celou dobu studia vlastně nestýkali. Důsledně jsem trvala na tom, že ve škole za mnou nebude chodit. Nebude chtít, abych já nějakým způsobem něco řešila. Na váš podnět jsem pak se svým synem mluvila, jak to tehdy vnímal. On říkal, že se mi vyhýbal. Problém byl, že já jako kantorka jsem viděla do zákulisí a to pro mě bylo velice obtížné. A doma potom, když se začaly objevovat

nějaké problémy, tak jsem se musela držet hodně zpátky. Hlavně, abych mu nedávala najevo to, co už vím ze zákulisí nebo abych nezaujala postoj – no jo po tobě chce tohle a sám/sama dělá tohle.

Výhody a nevýhody dvou rolí?

Vidím to spíše jako nevýhodu. Je pravda, že jsem během těch let byla pořád na jehlách a čekala, co se kde zase vyvrbí. Navíc jsem pociťovala určitý rozpor mezi ideálním studentem, kterého já prezentuji a mým synem. Kovářova kobyla chodí bosa. I tohle mě hodně limitovalo, protože si ostatní mohli myslet, co nám ona chce říkat, když má problémy se svým vlastním synem. Tady se ty role propojily a bylo to pro mě velice nepříjemné. Nemám pocit, že by mi to někdy někdo dal najevo. Ale spíš já jsem se trápila tím, že to takhle někdo může vnímat. Brala jsem to do určité míry jako selhání. Ten odchod syna na jinou školu jsem vnímala jako očištění. Jako nevýhodu jsem to také pociťovala, když syna učil kantor, který nebyl zrovna dobrý. V tomhle směru jsem nezasahovala, maximálně jsme se o tom bavili s kantorem. S tím, že tam i padlo, že některé problémy v předmětech mají počátek i v tom kantorovi.

Výhody a nevýhody povolání?

Mě ta samotná činnost kantorská uspokojuje, do dneška mě baví jít do třídy, ač se studenti změnili. Jak reagují děti, tak musíme reagovat my. To považuji za jednu z největších výhod kantořiny, jak je kantor neustále nucen reagovat na nové podněty, že to není práce mechanická. Že ho udržuje neustále ve střehu. Nemůže ustrnout, musí na sobě neustále pracovat. Jinak by nastal moment, kdy by mu to ty děti najednou vrátily. Nejsem si jistá, kdybych byla v nějakém ústavu věd ve své pracovně bádala, jestli bych se donutila k takové systematické práci sama na sobě. Třeba začátek devadesátých let, to byl obrovský zlom. Protože najednou to co platilo do té doby, tak teď neplatilo. Tak jsem musela nastudovat to nové. Tehdy se úplně odkryl jiný svět. Také mám pocit, že tak rychle nestárnu. Možná, že v něčem to vede i k takové infantilitě, ale přeci jen mi to pomáhá zůstat duševně ve formě. Výhody to má i praktické, to jsem poznala, když jsem měla dítě. Volná odpoledne, mohla jsem být se synem, prázdniny, ráno, když jsme vstávali na osmou hodinu, nebylo to žádné tahání v šest hodin ráno do jesliček. Tohle je pro ženu denní režim, který je zvládnutelný. Jaké výhody ještěTřeba i kontakty společenské. Zase to vyplývá z toho, že dlouho učím, že jsem z Mostu. Takže můj syn se mnou nechce chodit po městě, vždycky říkal, prosím tě, tebe každý zdraví, ty každého zdravíš. Takže široký okruh známých.

Nevýhody Asi určitá psychická náročnost v některých momentech. Možná, že to je s přibývajícím věkem, že to pociťuji čím dál tím víc, taková opotřebovanost, jak se teď módně říká syndrom vyhoření. Ze začátku jsem si říkala, no jo, to si zase psychologové něco vymysleli, ale musím říct, že si třeba teď v posledních letech na to začínám dávat pozor.

Protože tenhle pocit občas mám, že si třeba říkám, ale vždyť to není podstatné, tohle nemusím dělat, ono to nějak dopadne. Zatím co dřív jsem do řady věcí šla s nadšením a elánem, a to teď opadá. Učitelská profese je podle mě psychicky náročná. Nevýhoda je i to, že nejsou vidět okamžitě výsledky. Vrací se to až po letech, když třeba student, se kterým jsem dřív válčila, tak se po letech objeví. Výsledky nejsou hmatné a nejsou hned.

Jaké máte vztahy s kolegy a jaký mají vztah učitelé k tvým dětem?

Stalo se mi někdy, že někteří kolegové nerozlišili tyto dvě role. Takž já už jsem se pak úplně bála chodit po chodbách, abych některé nepotkala. Protože jsem nevěděla, jakým způsobem bych měla řešit, udělej s ním něco, on mi v hodinách nepíše. Můj názor, můj postoj byl, že je to problém toho kantora. Můj problém je, že mi doma nejí polévku. Sama pro sebe jsem zaujala postoj, já to řešit nebudu, doma jsem o tom nemluvila nebo jsem se k tomu dostávala takovou tou oklikou stylem, co jste dneska dělali, ukaž mi sešít. Ale nemluvila jsem o tom, že je to na základě nějaké takové stížnosti.

Jaké byly vaše reakce na kantory?

Ze začátku jsem se snažila být vstřícná. A říkala jsem, ano já s tím něco udělám. Později jsem to pak utnula a reagovala jsem tím, že až bude třídní schůzka, tohle všechno tlumoč mému manželovi, který tuhle roli zastával, on vždy chodil na třídní schůzky. Zažila jsem to jen párkrát, já mám pocit, že si to plno kantorů ke mně nedovolilo. Je to tím, že jsem absolvovala tuhle školu, učím tady od roku 1978 a ještě tu dělám výchovného poradce. Někteří z těch kantorů jsou i moji žáci. Takže je tam určitá bariéra. Nebo jsou to natolik dobří a zralí kantoři, že si uvědomují, že je to jejich záležitost. Snažili jsme se s manželem dodržet, že on zastupoval rodiče, jako člověk nespjatý s prostředím. Chodil na schůzky a další projednávání. Syn byl značně problémovým žákem. V té třídě se vytvořila taková partička kluků, kteří měli značné problémy s dodržováním školního řádu. Můj syn do té party patřil. Když jsem později mluvila s jeho třídní, ta zastávala názor, že nebyl vůdčí osobností, spíš že jiní využívali toho, že má tady matku. Je pravda, že když se nějaký problém projednával, tak někteří kolegové byli natolik slušní, že kolem toho opatrně našlapovali. Bylo to dáno i tím, že syn má jiné příjmení než já. Někteří kantoři zjistili až po několika letech, že je to můj syn. Třídní se to snažila všechno řešit v dobrém, ale nakonec po měsíci v kvartě ze dne na den syn odešel na jiné gymnázium. Odešel, protože mi jako rodiče jsme nebyli schopni akceptovat ty jeho průšvihy (nekázeň v hodině – sebrali spolužačce pastelky a rozházeli je po třídě, otec si pak stěžoval, neklid). Na začátku kvarty to byl ten poslední důvod – jedna kolegyně je nacytala kouřit před budovou, to se pak řešilo dvojkou z chování. Dostal ultimátum, že když přijde něco dalšího, tak přijde zásah. Znovu je nacytali při kouření, takže ze dne na den odešel na litvínovský gympl. Asi bych se tak zachovala, i kdybych na této škole neučila. Na nové škole to bylo bez

problémů, měl štěstí na třídní učitelku – nekompromisní, nedalo se s ní diskutovat a to on potřeboval. Za jeho studií na druhém gymplu jsem nikdy ve škole nebyla ani na třídních schůzkách, řada lidí jsou moji kolegové. Bývala jsem tam i jako předsedkyně maturitní komise. Myslím, že ani teď s odstupem času bych syna nedala na jiné gymnázium. Hlavně vím, že bych syna nedávala už do primy. Myslím si dneska, že osmileté gymnázium není dobrá věc. Myslím, že by si děti měli pubertu odbít na základní škole. Ta selekce je takhle předčasná a děti na to osobnostně nemají. Dostávají jaksi pocit exkluzivity. Myslí si, že jsou něco lepšího.

Máte nějaké zkušenosti, co se týče vašich dětí a jejich spolužáků?

Myslím, že byl oblíbený ve třídě. On se s těmi lidmi ze třídy dokonce pak po přestupu stýkal dál. Ta parta se sice rozprášila. Další dva také odešli jinam. Myslím, že si byli vědomi, že ty zásahy proti nim nebudou tak razantní, tím, že on tu má matku. To se projevovalo pak vlastně nejdříve tím přesvědčováním a chozením po špičkách. Možná, že kdyby se zasáhlo hned, tak by to nenarostlo takových rozměrů. Takže vnímám ze strany kantorů větší toleranci. Tím nemám na mysli toleranci v hodnocení syna.

Já osobně jsem si vždycky myslela, že se snažím o maximální objektivitu. Ale je fakt, že se mi stalo asi dvakrát, že mi ten rodič vyčetl, že jsem jeho dítě poškodila. V obou případech šlo o maturitu a já jsem tam nedala jedničky. Podle mého názoru ten výkon této známce neodpovídal. Je pravda, že ten rodič mi to v té době neřekl, že jsem se to dozvěděla později a zřejmě to pro toho rodiče bylo trauma, když po takové době se k tomu vrátil. Nikdy se mi ale nestalo, že by za mnou kantor přišel a chtěl vidět výsledky, písemky svého dítěte. Hrál asi i roli, že k mnoha kantorům mám profesionální vztah a ne kamarádský. Učila jsem třeba dítě kantorky, která měla stejnou aprobaci jako já a nikdy se mě na nic nevyptávala.

Ted' se přesuneme ještě do domácího prostředí. Jak to třeba vypadalo tam? Jak vypadala příprava dětí do školy?

Můj syn tvrdí, že jsem se doma někdy zachovala jako učitelka. Dokonce i já si to uvědomuji. Jeden takový moment, v soukromém styku používám obecnou češtinu, mluvím nespisovně a v momentu, kdy jsem syna kontrolovala, jestli je připraven nebo on se případně na něco zeptal, tak naprosto automaticky, aniž bych si to uvědomovala, jsem přecházela do spisovné češtiny. A několikrát se mi stalo, že syn udělal otrávený obličej a řekl, ježíší ty si chováš zase jako úča. Přesně takhle to fungovalo. A když jsem mluvila o takové té vnitřní nejistotě, kterou jsem trpěla, tak jsem si právě uvědomovala, že studentům a kantorům vysvětluji správný systém studia, techniky, organizaci denního rozvrhu, jak by se měli denně učit, denně připravovat, jak to mít na hromádky a co mít k ruce, prostě tyhle zásady. A já jsem zjistila, že jsem totálně selhala, že jsem měla vždycky takové návaly energie, kdy jsem to po synovi

vyžadovala, tak a odedneška se budeš učit od tolika do tolika. Tam jsem se projevovala jako učitelka, která to všechno znala teoreticky. No a během krátké doby, dvou až tří týdnů, tohle usnulo, opustila jsem to. A domácí příprava zase probíhala spíš v režii mého syna. Upustila jsem z toho kvůli nedůslednosti. To je nesmírně náročné na toho rodiče dodržet sám to pravidlo. Byla třeba schůze, přišla jsem pozdě domů a už se to vezlo. A najednou po měsíci jsem zjistila, že jsme tam, kde jsme byli předtím. To byly takovéhle nárazy. A v posledních letech studia, to jsem už rezignovala. Nechávala jsem to na něm, že jsou to jeho povinnosti. Tlačila jsem na něj právě proto, že mám ty teoretické znalosti, taky, že vím kolik toho učiva je. Nejvíc jsem tlačila v primě, sekundě a tercii. A říkala jsem mu třeba, prosím tě, jak tohle nemůžeš chápat.

Můj muž tady do těch věcí nezasahoval. Narážky na mojí profesi taky nikdy neměl. Co se týkalo přípravy do školy, tak to byla moje záležitost. Byla to věc dohody mezi námi. Nenesla jsem to tak, že by to na mě hodil.

Stalo se vám někdy, že byste srovnávala svoje děti s ostatními?

Já asi jsem to nedělala, protože jsem nevěděla, jaké jsou jeho výkony. Já jsem maximálně mohla posuzovat jeho domácí přípravu, jak ji rychle zvládal. Ale nedokázala jsem porovnat, jak to vypadalo v hodinách. Já jsem třeba ani ty jeho písemky nechtěla vidět. Takže pro mě akorát vždycky byly jenom ty známky při konferencích.

Stalo se vám někdy, že za vámi přišel nějaký kantor promluvit si o nějakých problémech, když jste výchovný poradce?

Co se týče vlastního dítěte, tak ani ne. Několikrát jsem s kolegy konzultovala, co se týče jejich dětí, ale které nejsou tady ve škole. Hlavně ohledně profesní volby.

Klíčové situace, konflikt ve škole nebo doma.

Nenapadá mě nic dalšího.

RESPONDENTKA 4 – DAGMAR

Proč jste si vybrala profesi učitelky? Podle čeho jste se rozhodovala?

Vedlo mě k tomu to, že se začíná učit v osm a mám pěkný prázdniny. To bylo v té době, kdy všichni chodili do práce na šestou. Také se mi líbí, že se končí ve 2 hodiny. To bylo to, co mě lákalo. A ne to být někde od šesti do čtyř. Vystudovala jsem učitelství na matfyzu.

Jak si vybírala střední školu pro svoje děti?

Tak já tu mám teď obě dvě děti. Karolína je v septimě a Dominik nastoupil teď do primy. Zatím se jeví jako studenti bezproblémový. Karolína je šikovná, má individuál. Učí se víceméně sama a zvládá to dobře.

To, že tady učím, to vůbec nehrálo žádnou roli při výběru. Protože obě děti se jeví jako bystrý, tak jsme automaticky volili jako nejlepší možnost gympl. U Karolíny se mi tenkrát nelíbila základní škola, do které chodila, takže kdyby ji nezvali hned do primy, tak bych ji asi i přendala na jinou školu. Netlačili jsme nějak na pilu, zkusili to a udělali přijímačky slušně. Dominik chvíli váhal kvůli kamarádům, ale pak zjistil, někteří kamarádi jdou i sem. Je tady ¾ roku a je nad míru spokojený. Vůbec jsme neřešili, že by šli na jinou školu, i z důvodu dojíždění.

Jinak jsem spíš pro osmileté gymnázium, protože ty děti na těch základkách zakrní, když jsou šikovný. A kdyby tam zůstaly, tak se neumí učit a pak v prváku tady koukají. A tady v primě jsou hned ambiciózní a hned se naučí doma učit a připravovat.

Změnilo se vaše chování k žákům po tom, co jste měla svoje děti?

Když jsem nastoupila, tak už jsem Kájínu měla, ale jak rostla, tak jsem samozřejmě taky řešila nějaký problémy v jejím vývoji, puberta apod. Ale pak jsem často ve svojí třídě, kde jsem osm let dělala třídní a viděla i ten jejich vývoj, tak jsem říkala, že se musím svojí dceři omluvit. Protože jsem viděla, že ty děti jsou úplně stejný. A na Kájínu jsem byla v některých případech i dost přísná. A rozčilovalo mě to, že zrovna moje dítě dělá takový kraviny a chyby, a že tu chybu hned neodstranilo. Nemyslím teď chybu v předmětu, ale celkově. Ale pozoruju, že kolegyně, které děti nemají, tak jsou mnohem méně tolerantní.

Pocítila jste, že by se nějak ovlivnila jak role matky tak role učitelky? Jestli se ty role nějak propojily?

Čím jsem starší, tak zjišťuji, že ta úča se ve mně projevuje i doma. Takže si na to musím dávat pozor, ale na druhou stranu vytýkám mojí rodině, že mě nutí, abych tohle roli hrála i doma. Zvykli si na to, že já vždycky všechno ještě dokontroluji a doladím. Takže přijdu a ještě se radši podívám, jestli ta želva dostala nažrat, i když to mají za úkol děti. I děti mi někdy už řekly, mami, nechovej se jako učitelka. Už kvůli tomu byl i křik doma. Bylo to asi proto, že já i Karolína jsme obě paličatý, takže se vždycky srazily dvě rohatý znamení. Já to ale беру, to je vývoj. Já taky byla hubatá na svojí mámu.

No a na druhou stranu ve škole jako matka jsem ze začátku musela zasahovat, ale prostě se to nějak vyladilo, že nebyly konflikty. (viz problém se známkami v otázce vztahy s kolegy).

Jak probíhá příprava dětí do školy?

Já vůbec nedohlížím na jejich přípravu. Zatím to není nutný. Samozřejmě třeba Kája chce něco vysvětlit z fyziky, ale já se bráním jí dávat výklad. Vždycky chci, aby se na to podívala, čemu konkrétně nerozumí, a to jí pak dovysvětlím. Takže tam často, protože je paličatá, docházelo ke konfliktům. Tu roli učitele třeba v matice přebíral manžel. On ji vystudoval a je takový neopotřebovaný. Ale je dobré, že Kája je hodně ambiciózní, takže se učí sama. A Dominik ten to vidí, takže se taky připravuje svědomitě. Taky jsou tam okamžiky, kdy ten přechod je pro něj těžký ze základky, takže přijde, že něčemu nerozumí. Ale nenutíme ho, jako musíš se učit.

Výhody a nevýhody povolání?

Výhody už moc nespátřuji, akorát ty prázdniny nebo ty volný dny. No a zjišťuji na sobě, že mě to čím dál víc ubíjí. A kdyby se mi naskytla nějaká jiná práce, tak klidně řeknu škole vale. Takže je to pro mě hodně psychicky náročný, hlavně poslední dva roky. Protože ti studenti se hodně mění a nepřichází ani se základním slušným vychováním, a to je to, co mě ubíjí. Když si vzpomenu, jak jsem si vedla tu svojí první třídu osm let, tak jsem tam ráda chodila i si odpočinout. A i během vyučování tam probíhaly rozhovory, kdo s kým chodí a co se děje. A najednou to pro mě byla taková pifka, když jsem přišla do nových prváku, jak se tam chovali. I jsem dokonce musela zvýšit hlas a použít drsný slova. Já nevím čím to je, vychováváme si je sami, jestli je to složením obyvatelstva tady na Mostecku, to asi úplně ne. Jestli rodiče jsou nedůslední. Já to vidím i na Dominikovi, něco mu řeknu pětkrát, pak reaguje, až když na něj zařvu nebo jedna přilítne. Vidím to sama doma. Zase bych řekla, že ty primáni jsou mnohem vychovanější než ty prváci. Asi i ten věkový rozdíl hraje roli. Ono i jenom to, že procházím dveřmi a proti mně tři kluci a oni mě vytlačí, to jenom zůstanu stát s otevřenou pusou. Nebo jim řeknu, aby se nad tím zamysleli. Ale začínám být vůči tomu čím dál tím víc otupělejší. Někteří kantoři je třeba pořád buzerují, ať zdraví a přezouvají se, ale už se od toho ustupuje. Takže už se distancuji a jsem vděčná za každou hodinu, která proběhne v klidu. Jsem ráda, že se ty děti něco naučily a že reagovaly. Třeba teď učím tercii, tak třeba tam si to kompenzují, ty jsou úplně skvělý, srdečný a milý a mají chuť se učit. Letos mám tři nový prváky, z toho jedny sportovce, ty jsou nejhorskí. To je záhul.

Výhody a nevýhody dvou rolí?

Má to výhodu v tom, že vím hned všechno dřív než ostatní rodiče z první ruky. A nevýhody v tom nespátřuji, protože zatím nejsou problémy. Také je to tím, že škola je rozlehlá, takže se skoro nepotkáváme. Maximálně jim donesu svačinu. Ani děti v té třídě nic neřeší, že tady má mámu.

Taky si myslím, že trošičku ty moje děti výhodu mají, protože jsem v kamarádkém vztahu s kantorama, který děti mají, ale myslím, že to není nějaký zásadní. Občas Kájina přijde, že je

naštvaná, že kantor to a to. Taky jí všechno neodpouští. Neřekla bych ale, že jsou na ní přísnější nebo shovívavější. Je to kus od kusu.

Jaké máte vztahy s kolegy a jaký mají vztah učitelé k vašim dětem?

Ze začátku než se u Karolíny vyladil ten individuál, tak bych trochu problém, protože někteří učitelé to nepochopili. Několikrát jsem za nimi musela jít a vysvětlovat jim, že Karolína nebude ve škole. Také to bylo o tom, že i Karolína se učila tomu, že ona sama musí jít za tím kantorem, že on za ní chodit nebude.

Kája měla od jedné kolegyně třeba známky, o kterých vůbec nevěděla, jak se tam dostaly, pak jsem se i dozvěděla, že si ta kolegyně ty známky často zapíše i libovolně, jak jí napadlo, takže to jsem šla řešit, říkala jsem si, že to nemůžu nechat být. Ale vyřešilo se to v pohodě, ne že bychom se teď nezdravily.

Kantoři za mnou někdy chodili, ale byly to spíš takové úsměvné historky. Nevybavuji si situaci, kdy by to bylo nepříjemné. Třeba čím pobavili třídu nebo třeba nějaký neobvyklý jednání. Protože Kájina umí docela dobře od malička jednat s dospělými. Jednou přišla za kolegyní a mazala jí med kolem huby a ta kolegyně mi to pak vyprávěla, že jí to pobavilo. Žádný konfliktní situace nebyly.

Samozřejmě, kdyby za mnou chodili s nepříjemnými věcmi, tak by mi to bylo nepříjemný, ale určitě bych to mohla řešit než se to pak dozvědět na konferenci, že propadá nebo má dvojku z chování.

Měla jste někdy potřebu jít za kantorem zeptat se, jak je na tom vaše dítě?

Jednou jsem měla potřebu jít se podívat do jedné písemky, protože měli jednu kantorku na matematiku a vlastně se ví, že je přísná a tu stupnici má o jeden stupeň posunutou než my všichni ostatní. A Kája měla čtyřku a mě to vytočilo. Šla jsem za ní rozzuřená, ale ona tam naštěstí nebyla, takže jsem pak vychladla a doma jsme to vyřešili a šel za ní manžel. Ale říkám si, naštěstí že tam tenkrát nebyla v kabinetě.

Máe nějaké zkušenosti, co se týče vašich dětí a jejich spolužáků?

Myslím, že je tam všechno v pohodě. U Dominika určitě nic. Možná u Kájiny ze začátku dělal zlou krev ten individuál. Kdy ty děti spatřovaly jenom samé výhody, ale už neviděly, že se to musí doučit všechno sama doma, že k tomu nemá výklad ve všech předmětech. To, že já jsem tady učitelka to myslím neřešily.

Stalo se vám někdy, že byste srovnávala svoje děti s ostatními?

Kája je až moc ambiciózní, takže jsem spíš na ní pyšná, než abych jí srovnávala, že jí něco chybí oproti ostatním. Třeba jsem jí ale učila to, co svoje děti ve třídě, aby když dostanou ode

mě opravenou písemku, aby se ozvaly a řekly mi, jestli mají nějaké nejasnosti v tom, jakou jsem jim dala známku. Tak to jsem učila i Káju, aby se ozvala i ona.

Jak se chováte, jak se cítíte, když učíte dítě jiného kantora?

To je právě takový oříšek, protože když máme ve třídě učitelské dítě, tak ho chceme mít bezproblémové. Takže taky jsem měla několik učitelských dětí ve třídě a někdy to bylo nepříjemné. Pak třeba když jsme se potkávali s kolegy, tak se ptali, co ten můj. Jo jednou se mi vlastně stalo, že jeden kolega za mnou přišel, proč jsem dala jeho holce trojku, že pak jí budou dávat všichni trojku a ona pak byla trojkačka, až do maturity. Tenkrát já jsem měla ještě tu smůlu, že jsem musela učit neaprobovaný předmět a vím, že jsem měla nepříjemný rozhovor, jak s tím učitelem, který byl aprobovaný a s jeho manželkou, který mi neustále telefonovala a říkala mi takový jízlivý poznámky, že já ten předmět nemám vystudovaný. Já jsem byla asi první, kdo jí tu trojku dal a ona jich pak měla do maturity celý léta vždycky několik.

Myslím si ale, že jsem spravedlivá a nastavíme si vždycky pravidla, že mu taky neodpustím. Zatím se mi nestalo, že by učitelský dítě zneužilo svojí pozice. Vždycky muselo odvést tu práci, kterou mělo.

Klíčové situace, konflikt ve škole nebo doma.

Teď si ještě vzpomínám, že i můj manžel pocítil, že se chovám jako učitelka, ale on mi to nenaznačí, já jsem spíš ta dominantní.

Říkám, akorát byly problémy ze začátku, protože Kája už od sekundy má IVP a byla jedna z mála a než to učitelé pochopili, jak to funguje. Za to jsem třeba ráda, že tady učím, že jsem jim to mohla vysvětlit a zasáhnout. Jinak bych sem musela pořád lítat. Ze začátku na ní hrozně byli naštvaní, že nechodila do školy. Nejdřív chtěli přesně, kdy trénuje a jak trénuje a pak to pochopili. Asi když viděli, že není žádný flink.

RESPONDENT 1 - KAREL

Proč jste si vybral svoji profesi učitele? Podle čeho jste se rozhodoval?

To už je hrozně dávno já si to tak nepamatuju. Já jsem v podstatě po maturitě se hlásil na FF obor učitelství a nedostal jsem se tam, tak jsem šel učit a pak jsem šel na PEDF. Já jsem ani žádný konkrétní povolání nehledal. Jako malý jsem chtěl být popelář. Mamka ani otec nemají s pedagogikou nic společného.

Změnilo se Vaše chování k žákům po tom, co jste měl svoje děti?

Já si myslím, že ne. Já jsem nikdy, vždycky jsem se snažil, nebral svoje děti jako svoje děti ve škole. Vždycky to byli žáci. Svoji starší dceru jsem dokonce učil a podle mě to měla dokonce těžší než ostatní. To chování se neměnilo tím, že jsem měl nebo neměl svoje děti, ale tím, že jsem stárnul. Já si myslím to, že když má člověk vlastní děti, tak ho to samozřejmě nějak ovlivní, ale postoj kantora k žákům je založen na těch žácích. Samozřejmě jsem měl jiný přístup k žákům, kteří přicházeli na učební obor ze zvláštní školy a k těm, kteří byli v maturitním ročníku gymnázia.

Jak jste vybíral střední školu pro svoje děti?

Tak mi jsme obě děti dali do primy. To znamená v té době to rozhodování je většinou na rodičích, protože těm dětem je jedenáct let. Každopádně já jsem tuhle variantu volil, protože jsem se domníval, že základní škola, v té podobě, ve které byla nebyla zárukou.

Zvážili jste klady a zápory toho, že jdou na stejnou školu, kde učíte?

Ne, určitě mi to nepříjemné nebylo. Někteří kolegové mají problém s tím, že kolegové učí jejich děti. Pro mě to problém nebyl. Já si svých kolegů vážím a myslím si, že problémy, které mám s těmi kolegy, tak na děti nepřenáším.

Výhody a nevýhody povolání?

Tak výhody v současné době nespatriuji a nevýhod je hodně. Je to velký penzum práce, které nenajde ocenění, nemluvím jen o finančním, ale že někdo ani nepoděkuje. Nevýhoda je, že rodiče už delší čas nestojí na straně školy, ale v opozici ke škole. To potom ta práce nemůže nikdy fungovat.

Pocítili jste, že by se nějak ovlivnila jak role otce tak role učitele? Jestli se ty role nějak propojily?

Ne to ne. Vůbec.

Výhody a nevýhody dvou rolí?

Výhodu mám takovou, že mám dceru pod solidní kontrolou. Nevýhoda je, že se mnou nemluví, protože se cítí kontrolovaná a já jí svojí přítomností otravuji. Je dospělá a já ji prostě nějakým způsobem, i když to dělám velmi málo, kontroluji. Moje dcera, kdyby chtěla jít za školu, tak prostě nemá nárok, protože se to dozvím dřív, než překročí práh. Možná, že by byl zajímavý rozhovor s ní. Možná, že ty děti vnímají přítomnost rodiče na stejné škole mnohem hůř než rodiče přítomnost těch dětí.

Jak vypadá domácí příprava Vašich dětí?

Tam nefunguji ani jako otec ani jako učitel, spíš jako konzultant. Protože ty holky jsou tak pilné, že je jako otec nemusím nutit do učení. Když se mě zeptají, jak to má být správně, tak jim to samozřejmě řeknu. Zkontroluji jim chyby, když chtějí. Abych jim vysvětloval trojčlenku nebo němčinu, tak to trvalo tak do kvinty, pak už vůbec. Nikdy jsem neměl potřebu je do něčeho nutit, protože výsledky měly dobré.

Jaké máte vztahy s kolegy a jaký mají vztah učitelé k Vaším dětem?

Tak to není o vztazích, ale když mi někdo řekne, jak ta dcera funguje nebo nefunguje, tak jsem rád. A já jsem toho názoru, že i nepříjemné věci se mají říkat, to znamená já bych to ve vztahové rovině neviděl. Já to беру jako spolupráci rodiny a školy. A když někdo dceři dá čtyřku, tak asi proto, že si ji zasloužila. Já asi nejsem založením takový, abych tady vystupoval jako rodič a chodil za kantorama, aby si zlepšila známku. A i ty negativní věci, který si vyslechnu, tak mě nezatěžují, ve srovnání s jinými mnohem horšími věcmi. Já mám spíš tady starosti jak zaplatit fakturu za topení. Jo kdyby ta holka byla opravdu na čtyřky a pětky, tak asi bych mluvil jinak.

Nevím, jestli se něco dělo mezi dcerou a kantorama, těžko říct, jestli to bylo kvůli mně. Určitě každý žák na téhle škole měl špatnou zkušenost s učitelem. Jestli to bylo proto, že jsem támhle někoho seřval, že nebyl na doзору, to asi nevymyslím. Pořád tvrdím, že kantoři tady na té škole jsou profíci a jsou nad věcí. Věřím jim natolik, že bych předpokládal, že otázky pracovního poměru, podřízenosti a nadřízenosti, nebudou přenášet za katedrou, směrem k žákům. Pokud to takhle dělají, tak je to samozřejmě špatně. Ale ke mně se to nikdy nedoneslo.

Tenkrát, když jsem učil svojí dceru, tak jsem v té době dělal zástupce a sestavoval jsem rozvrhy. Co se týče neučení svých dětí, tak většinou za mnou kantoři přišli s požadavkem, aby neučili svoje děti. Je to obecným zvykem. Já jsem dceru učil jen proto, že se přihlásila na konverzaci v němčině a tu jsem učil jen já. Musel jsem ti tenkrát i ten předmět dobrat do úvazku.

Máte nějaké zkušenosti, co se týče vašich dětí a jejich spolužáků?

Určitě jí to žáci předhazovali, že je učitelská dcera. Já myslím, že si to v té hlavě porovnala a přebrala dobře.

Stalo se Vám někdy, že byste srovnával svoje děti s ostatními?

Tak třeba, když holky doma vidím u učení, tak jsem rád, protože jiný studenty u toho učení nikdy neuvidím. A já sám jsem se nikdy neučil.

RESPONDENT 2 - MILOŠ

Proč jste si vybral svoji profesi učitele? Podle čeho jste se rozhodoval?

To já nevím, já si to nepamatuji. Studoval jsem v Ústí učitelský obor a v Praze žurnalistiku. Asi to bylo proto, že jsme se jako rodina už dávali dohromady, tak to bylo asi nejjednodušší zůstat na škole. Protože, když jsem studoval, tak jsem nechtěl učit.

Změnilo se Vaše chování k žákům po tom, co jste měl svoje děti?

Nene já jsem ho vůbec neučil.....určitě mě to nijak nezměnilo. Chování k žákům bylo určitě pořád stejné.

Jak jste vybíral střední školu pro svoje děti?

Byla to synova volba.

Zvážili jste klady a zápory toho, že jdou na stejnou školu, kde učíte?

Asi ne, nezávažili. Asi tím, že já jsem učil už i na základce, kam on chodil. Takže na to byl asi zvyklý, proto jsme to nijak neřešili.

Pocítil jste, že by se nějak ovlivnila jak role otce tak role učitele? Jestli se ty role nějak propojily?

Nene určitě ne. To se mi nikdy nestalo. To přece nejde ne? Akorát někdy jsem si uvědomil, že by třeba by kolikrát člověk ty žáky někdy zabil. Ale pak si řekne, že tím prochází i jeho dítě, tak je nezabije.

Jak probíhala příprava syna do školy?

Já jsem se v tom nijak neangažoval. Zajímál bych se jedině, kdyby on sám chtěl. Nechával jsem mu volnou ruku. Učil se sám, teda spíš neučil.

Výhody a nevýhody povolání?

To co vidím jako nevýhodu, to si kompenzuji jinde. Takže pracuji na sto místech. A sem si chodím asi spíš odpočinout. Nevýhoda jsou třeba schůze, tak radši utíkám, abych na ně nemusel. Spíš to má výhody, člověk je tady svobodnější. Pro mě to není vyčerpávající povolání nebo ne rozhodně víc než nějaké jiné povolání.

Výhody a nevýhody dvou rolí?

Výhodu možná, že jsem na něj viděl. Ale syn byl na horní budově a já na spodní. Akorát občas přišly nějaký děti, říct mi že zase sedí v hospodě, ale to bylo spíš ze srandy.

Jaké máte vztahy s kolegy a jaký mají vztah učitelé k Vaším dětem?

Občas se mi stalo, že mi nějaký kolega sdělil, že můj syn v hodině zlobil. Nebylo mi to příjemný, jen jsem mu řekl, že to vyřešíme a dál jsem se k tomu nevyjadřoval. Akorát jsem se zeptal, o co šlo. Jinak můj syn podle mě žádný konflikt s učitelem ohledně této problematiky neměl. Syn uměl dobře proplouvat, nebyl problémový.

Jak jste se choval vůči dětem svých kantorů, které jste učil?

Myslím, že tam nebyla žádná větší shovívavost ani přísnost. Nemám tendenci to nijak rozlišovat. To přeci nejde.

Máte nějaké zkušenosti, co se týče tvých dětí a jejich spolužáků?

Nene, syn byl ve třídě oblíbený, takže tam to bylo v pohodě. Nikdy nikdo nezneužíval toho, že on tady má tátu.

Stalo se Vám někdy, že by jste srovnával svoje děti s ostatníma?

Ne to vůbec.

Klíčové situace, konflikt ve škole nebo doma.

Asi to mám takové v pohodě právě proto, že můj syn byl bezproblémový.

RESPONDENT 3 - VLADIMÍR

Proč jste si vybral svoji profesi učitele? Podle čeho jste se rozhodoval?

Původně jsem studoval ekonomii, a pak mi náhodou bylo nabídnuto dostudovat si řádové studium pedagogiky a psychologie. V té době už jsem ale pracoval. ta práce byla hodně administrativní, mnoho papírování a vůbec mě to nebavilo. Hlavně to bylo monotónní, stereotypní. A pak jsem šel učit na gymnázium, kde jsem doted'

Změnilo se Vaše chování k žákům po tom, co jste měl svoje děti?

Nepocit'uji žádnou změnu k dětem. Vůbec. Ale musím říct, že u žen, kantorek tuto změnu vidím. Jsou více tolerantnější, mírnější.

Jak jste vybíral střední školu pro svoje děti?

Starší syn nastoupil do prváku, tehdy ještě osmileté studium nebylo. Nejprve vůbec nechtěl do Mostu na gympl, kde učí táta, ale pak viděl, jak mimo školu za mnou chodí studenti a jaký mám s nimi vztah a to se mu moc líbilo a najednou otočil a chtěl jít do Mostu. Mladší syn šel do primy, chtěl k nám hlavně i proto, že tu měl bráchu a myslím, že jako jedenáctiletý nespátroval nějaký problém v tom, že tu učím.

Pocítil jste, že by se nějak ovlivnila jak role otce tak role učitele? Jestli se ty role nějak propojily?

Asi jsem to někdy pocítil, ale chtěl jsem to korigovat a myslím, že se mi to dařilo. Oba synové byli na dolní budově a já většinou nahoře, takže jsme se nepotkávali a nebyly tedy situace, kdy bych se ve škole mohl zachovat jako otec.

Výhody a nevýhody povolání?

Jako výhodu spatřuji hlavně prázdniny. Ve srovnání s předchozím povoláním tu není vůbec stereotyp. Jako největší nevýhoda je pro mě dokumentace, vše se nyní musí dělat třikrát, jako by nestačilo psát do třídnice, ještě vše, i známky musíme psát do elektronické žákovské knížky (známky, pozvání na třídní schůzky, ...).

Výhody a nevýhody dvou rolí?

Spíš vidím tu nevýhodu, jakoby ostatní kantoři ty moje děti sledovali a čekali, až něco udělá a mohli mi to jít říct. Jako stylem, tak konečně jsme ho načapali na něčem. Myslím, že bych ale nic neměnil. Jsem rád, že byli tady a ne v Litvínově.

Jak probíhala domácí příprava dětí? Zapojoval jste se?

Nikdy jsem je doma při učení nehlídal. Nechával jsem to na nich. Pamatuji si, když starší syn maturoval, tak jsem dokonce nechtěl ten den být vůbec ve škole a kolegové mi schválně posílali smsky průběžně jak se mu daří.

Jaké máte vztahy s kolegy a jaký mají vztah učitelé k Vaším dětem?

Nejdřív bych řekl, že starší syn má samé jedničky a o hodinách si čte pod lavicí ještě svoji literaturu. Ten mladší není takový premiant. Jednou e mi stalo, že mi kantor cíleně ukazoval chyby z matematiky v testu, doma jsem to pak synovi řekl. Pak se mi to nějak rozleželo v hlavě a šel jsem za tím kantorem, říct mu, že je mi to nepříjemné, aby za mnou chodil s písemkami mého syna. Myslím si, že učitelé byli na syny spíš přísnější. Hlavně na toho mladšího. Víím, že mu dávali hodně najevo, že starší syn je lepší a předhazovali mu to. To byl pro něj asi tlak z jejich strany. Já tohle nikdy nedělal.

Jaké to je učit děti svých kolegů?

Snažím se o neutralitu při učení dětí kolegů, aby to i ostatní děti cítili, že jim nenadržuji. Ale je pravda, že když je někde na hraně, tak mu spíš dám ještě šanci, vyzkouším ho a podržím.

Máte nějaké zkušenosti, co se týče tvých dětí a jejich spolužáků?

Starší syn je takový mluvčí třídy a organizátor. Se všemi vychází velmi dobře. Mladší syn má spíš neutrální postavení ve třídě, je méně výrazný. Ani jeden se mi nikdy nesvěřil s tím, že by měl se spolužáky nějakou nepříjemnou zkušenost, protože jeho táta tady učí.

Stalo se Vám někdy, že byste srovnával svoje děti s ostatníma?

U staršího syna se mi to nestávalo, protože byl opravdu výborný student, takže nebylo s kým srovnávat. U mladšího se přiznám, že srovnávám, jak s bratrem, tak ostatními studenty. Ale nedávám mu to nijak najevo. Nenutím ho víc se učit.

RESPONDENT 4 - JIŘÍ

Proč jste si vybral svoji profesi učitele? Podle čeho jste se rozhodoval?

Co mě vedlo k No, chtěl jsem jít na VŠ, taky proto, že to byl únik z vojny a abych měl vysokoškolské vzdělání. A můj prospěch na gymplu nebyl takový, abych šel třeba na medicínu. Takže jsem zvolil pajd'ák a předměty, které mi byli trochu blízké – matiku a zeměpis. Já jsem nebyl na gymplu nijak výborný student, spíš naopak, já jsem se probudil spíš až na tý VŠ. Teď když učím na gymplu, tak to vidím, ten záběr je natolik široký, že pro takový lidi jako jsem já to bylo obtížný. Kdežto když se člověk pak už specializuje, tak ho to víc motivuje. Takže mě to vzdělání začalo bavit až na VŠ.

Změnilo se Vaše chování k žákům po tom, co jste měl svoje děti?

Já si myslím, že zásadně ne u mě. Ta tolerance vůči studentům a pochopení, protože nežijí jen matematikou a úkoly, jsem měl vždycky. A to, že jsem měl vlastní děti, asi trošku jo, trošku mě to ovlivnilo. Kdežto u ženských si myslím, že ten zlom je.

Jak jste vybíral střední školu pro svoje děti?

U toho výběru hrálo roli asi to, co tenkrát hezky vyjádřil jeden kolega, a to, že gympl je nejlepší základka, proto jsme chtěli dát děti už do primy. Na gymplu jsou kvalifikovaní učitelé, je to o nějaký ten level, kousek výš. A to, že jsem tam já a něco jako já si tě tam pohlídám, to tam vůbec nebylo. Dobré bylo, že jsem to prostředí znal a věděl jsem, do čeho to dítě jde. A asi určitá prestiž toho osmiletého gymnázia. Obě děti teda šli do primy. Je pravda, že teď se mi ten pohled změnil. Já jsem byl zastáncem osmiletého gymnázia a teď jsem spíše proti. A ten důvod je ten, že je tam takový elitářství a není tam takový ten integrovaný pocit těch dětí. A oni jsou vedení hlavně teda rodičem k tomu, že jsou elity. Třeba i ta soutěživost je mezi nimi až nezdravá. Pak ty děti, který tomu tempu nestačí, tak to pak odnáší. Kdežto v běžný základce normálně fungovaly. Dřív jsem si toho nevěšimal, ale teď jo. A hroznou rotyku tam dělají rodiče. Děti nepociťovali žádný stres z toho, že tam učím.

Pocítli jste, že by se nějak ovlivnila jak role otce tak role učitele? Jestli se ty role nějak propojily?

... No, propojil v obecném slova smyslu to zcela určitě vnímám jako normální. Když třeba ve škole řešíte nějaký výchovný problém, tak Vám tam bliká, jak musíte být spravedlivý na všechny stejně, ale nikdy nezapomenete, že je to vaše dítě. Na lyžáku třeba jsem byl s dětma, kde bylo i moje dítě a třeba ten strach je úplně jinej o vlastní dítě. Pak jsou tam zase momenty, kdy ke svému dítěti bych si něco dovolil a k jinýmu ne. Je to teda na obě strany. Myslím si, že je nevýhoda, když kantor nemá svoje děti. Jsou pak třeba netolerantní k nějakým chybám.

Jak vypadala domácí příprava dětí?

Tak tam jsem se cíleně tomu vyhýbal, abych se nechoval jako učitel. Ale určitě se to někdy stalo, protože ty informace ze školy máte. Třeba víte, že budou něco psát a že je na tom špatně se známkama, tak ho přitlačíte. Snažil jsem se ale o určitou spravedlnost, protože jiní rodiče ty informace nemají a když já je mám, tak to dítě nemůžu protěžovat. Tady si myslím, že je rozdíl mezi tím chlapem a ženskou, že chlap si řekne tak co, tak dostane čtyřku. Pro ty ženský, který jsou učitelkami, je to nějaký měřítko a snaží se, aby ty děti měly jedničky a dvojky. Řešil jsem to, až když to někam spadávalo. Můj syn pak odešel v kvintě na litvínovský gympl, protože ho to tady nebavilo, že už je tady dlouho. Že chce studovat, ale ne tady. Já jsem v té době fungoval jako zástupce, tak to asi nějaký aspekt mělo, že jsme na stejné škole.

Výhody a nevýhody povolání?

Teď už dělám teda i něco jiného, pracuju tady v pedagogickém centru vzdělávání dospělých. Ale přesto si to učení nechávám. Držím si to zuby nehty. Nevýhody finanční, protože je to profese špatně placená, nevýhoda pak třeba deformace, vyhoření. Pak to, že učitel je pořád jako soudce a tomu já se strašně bráním. Pořád musíte někoho hodnotit, to mě hrozně vadí. Pořád nějaký výkony hodnotím. Musíte psát ty písemky, zkoušet a dávat známky. Hrozná je ta administrativa ve škole, protože je toho čím dál tím víc. K tomu jsem hodně nahlédl i z pozice zástupcovství, tam je miliony papírování a výkazů. Já tam teď chodím jako externista, takže se mi tohle teď vyhýbá. Výhoda je ta, že jsou tam pořád mladí lidé. A když člověk chce, tak s nima i prožívá nějaký věci. Pak ta výhoda, že něco předávám. Jinak když budu 20 let dělat učitele na základce nebo na učňáku pořád dokola, tak to bude stresující, ale já to mám teď spojený i s jinou prací, takže se na to těším.

Výhody a nevýhody dvou rolí?

Vnímám to teď jako nevýhodu zcela určitě. Jednak pro mě, ale i pro to dítě. Kdybych to měl znova opakovat, tak se tomu vyhnu. Nechtěl bych být na jednom pracovišti ani se svými dětmi ani s manželkou.

Jaké máte vztahy s kolegy a jaký mají vztah učitelé k Vaším dětem?

Syn tady s kantorama moc nevycházel, nebyl to žádný premiant. Tak nebylo nějaký nadřívání od kolegů, naopak ho štválo, že něco provedl, blbosti a já to věděl ještě dřív než to zaschlo, to ho hodně deptalo. Kolegové, co ho učili, tak ho brali jako syna zástupce. Neměl tu svobodu, kterou má normální student. Hlavně já jsem to ani nechtěl vědět. Normální rodič se to taky nedozví. Tam se tenkrát nepohodl s třídním a on se s ním nemusel a to byl asi také důvod toho odchodu. Pak byl klid a vyčistilo se to. Ale on byl průměrný student. Asi tu byla ta nenávist k té škole, která mu ubližovala.

Jinak já jsem nebyl schopný těm kolegům říct, ať mi to neříkají. Spíš jsem dělal mrtvého brouka a říkal takový ty konverzační fráze, jo tak díky. Nijak jsem to neřešil. Když tam pak funguju jako zástupce, tak jim nemůžu říct, já na to kašlu.

Ještě musím říct, že na gympl chodila i dcera a tam je to úplně bez problémů. Ona měla dobrou třídní a ta všechno tlumila, takže já vůbec nic nevěděl.

Taky jsem vnímal, že ostatní kantoři byli k mým dětem spíš přísnější. I já to tak mám, učil jsem spoustu učitelských dětí, sice je tam snaha o spravedlnost, ale kdyžtak přísnější. A kdy vnímám, že je to kolega, je až v průšvihových situacích. Nenechám to dojít, až úplně daleko. Byly tam třeba nějaký úlety jako důtky, tak to jsem pak za tím kantorem šel mu to říct. To by řekl ale kantor i rodiči, který není na škole učitelem. Ale klasifikaci jsem neříkal.

Máte nějaké zkušenosti, co se týče vašich dětí a jejich spolužáků?

Tam si myslím, že to bylo v pohodě. Asi je to i tím, že mě studenti brali. Dokonce jsem byl asi dva měsíce třídní ve třídě svého syna. Byl jsem s nima na lyžáku i na vodáku a myslím si, že ty děti to vnímaly tak, že ho beru stejně jako je. Třeba když jsme se stěhovali, tak jeho spolužáci nám i přišli pomoci.

Svoje děti jsem nikdy neučil, maximálně jsem zaskakoval. Ředitel chápe, že to není dobrý, takže se to nikdy nestalo. Učil jsem svoji neteř a bylo to v pohodě. Tam je potřeba si uvědomit, že ty ostatní děti ve třídě jsou na to citlivý na tu protekci.

Stalo se Vám někdy, že byste srovnával svoje děti s ostatními?

Jak jsem říkal, já jsem nesledoval ty dvojky a trojky z písemek. Ani mě to nikdy nemrzelo, že tamta holčička má jedničky a moje dítě ne. Ale všiml jsem si hodně toho soužití v kolektivu. Jak se chovají a ty sociální interpersonální vazby. Proto jsem jel třeba taky na ten lyžák.

Protože to je zajímavý, jak to vaše dítě funguje v kolektivu. Jestli ho ta skupina nevyklučuje, jestli ho bere. Takových věcí já si všímám i obecně, nejen u svých dětí.

Klíčové situace, konflikt ve škole nebo doma.

Možná to souvisí s mojí profesí, ale já jsem takový plánovač, tak to se mi doma smějou. Všechno dopředu mít naplánovaný. Ale, že bych třeba chodil po ulici a říkal, támhleten to včera neuměl, tak to ne. Já to domu netahám. Myslím, že člověk s těma dětma musí být partner a ne s nima bojovat.